

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนิเวศวิทยาวัฒนธรรมกับวัฒนธรรมบ้านเมือง
: กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสาคร

ศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ ชะโลธร
ดร.สุชีพ พิริยสมิทธิ

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1. เพื่อศึกษาการตั้งถิ่นฐานและการกระจายประชากรของชุมชนท่าฉลอมและชุมชนท่าจีน ตามลักษณะภูมิลักษณะวรรณา (Physiography) และเชิงนิเวศวิทยา (Ecology) การศึกษาการถือครอง การกีดเซาะชายฝั่งแม่น้ำท่าจีน รวมถึงการศึกษาปัญหาและการจัดการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. เพื่อศึกษาโครงสร้างทางสังคมของชาวไทย-จีน ภายในชุมชน ลักษณะทางสังคมและนิเวศวิทยาวัฒนธรรม การก่อตัวขององค์กรชุมชนชาวไทย-จีน 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระบบที่ซ้อนทับและเหลื่อมล้ำกันอยู่ กล่าวคือระบบนิเวศวิทยาวัฒนธรรมภายในชุมชนชาวไทยแบบดั้งเดิม และการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมจีน-ไทย จนกระทั่งเกิดเป็นระบบวัฒนธรรมบ้านเมือง (Civic Culture) ซึ่งเป็นระบบที่ดำเนินไปตามครรลองวัฒนธรรมภายในชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในระบบพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผลของการวิจัย เป็นไปตามสมมุติฐานดังนี้

1. ปัจจัยทางภูมิประเทศ (Terrain) เป็นตัวกำหนดลำดับความสำคัญของรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน การกระจายตัวประชากรและนิเวศน์ภูมิทัศน์
2. ความผูกพันแนบแน่นและการสืบสานทางสังคมเชิงนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ความเป็นเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมประยุกต์ในสังคมไทย จนเกิดรูปแบบวัฒนธรรมบ้านเมือง
3. วัฒนธรรมบ้านเมือง เป็นรูปแบบหนึ่งโดยเฉพาะของชุมชนท่าฉลอม เป็นผลสืบเนื่องจากนิเวศวิทยาวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น